SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Kaasrahastanud Euroopa Liit

Eesti tuleviku heaks

Kogemusseminar: „ISTE – keerulised olukorrad, toimivad lahendused“

25.03.2026, Põltsamaa

Maret Maripuu

Sotsiaalkindlustusamet
Peadirektor

Päevakava

10.15. Päevakava tutvustus

ISTE uudised

Rahulolu-uuringu tulemused

ISTE edulood

11.15. Erihoolekande reform

11.45. LÕUNA

12.30. Toimetulek verbaalse agressiooniga

14.00. PAUS

14.30. Jätkub loeng

16.00. Päeva lõpp

Anu Hall

Sotsiaalkindlustusamet
ISTE projekti tiimi juht

ISTE uudised

- Alates 01.02.2026 katsetab ISTE mudelit 32 KOVi, Tapa VV-ga on leping lõppenud kuna kõik inimesed väljusid projektist
- TAT pikendamine kuni 31.03.2028, teenuse osutamine kuni 31.12.2027
- Küsitluse tulemusel soovivad projektis jätkata 32 st KOVist 26 ja ei soovi jätkata 4.
- ISTE konverents sügis 2026 Tallinnas
- RES sisend alates 2028 ISTE projekti kaasatud inimestele teenuse jätkamiseks

Rahulolu-uuringu tulemuste kokkuvõte

Eesmärk: tagasiside teenuse korralduse, kättesaadavuse ja mõju kohta, sisend kvaliteedi parandamiseks, kinnitus nõude täitmise kohta

33 KOVi viisid uuringu läbi tähtaegselt, nõue täidetud

Paindlikud vastamisviisid – küsimustik, veebikeskkond, intervjuu

2-17 küsimust, avatud ja suletud küsimused, struktureeritud küsimustik, avatud vestlus

82% (561 inimest) ISTE projektist osalejatest andis vastuseid

Valdav rahulolu ISTE teenuse, korralduse ja paindlikkuse osas

Peamised tugevused

- Teenus on vajalik ja üldine rahulolu
- Positiivne mõju toimetulekule ja elukvaliteedile
- Inimlik ja usalduslik suhe spetsialistidega
- Paindlikkus ja kättesaadavus
- Isikukesksus ja kaasamine
- Sotsiaalne tugi ja kuuluvustunne
- Lähedaste toetamine

Tsitaadid uuringus osalenud inimestelt

„See tugi võimalus mida ma saan, on tõesõna toetanud mind väga tugevalt, ma ei tea kuidas ilma selleta ma saaksin hakkama viimase aasta jooksul.“

„Olen saanud kindla rütmi, tervis on paranenud. Stabiilsus, kindlustunne.“

„Ausalt, need kes minuga tegelevad, on minu jaoks imeinimesed – minu inimesed. Ma tunnen turvatunnet ja tõelist hoolekannet. Tunnen lootust, mida nii vajan! Ma ei oskagi sõnadesse panna – nad on õiged inimesed, õigel ajal, õiges kohas. Ma olen nende inimeste eest nii tänulik.“

“Teenus on hästi organiseeritud. Teenuse osutaja on professionaalne, väga empaatiline inimene“

„Olen saanud juurde enesekindlust tänu tegevusjuhendajatele ja õppinud rohkem end kehtestama/piire seadma. Jätkan nüüd ka kooliteed, milleks ma varasemalt poleks ilmselt valmis olnud.“

„Olen muutunud avatumaks, enesekindlamaks, suhtlen inimestega rohkem, tunnen, et pole üksi.“

Tsitaadid uuringus osalenud inimestelt

„Mul on inimesed, kes mind kuulavad.“

„Mina olen kõigega rahul. Olen saanud kõikvõimalikku abi enda ja oma tütre vaimse tervise toetamiseks. ISTE projekti kohta sain teavet alles tütre tugiisiku käest. Enne seda ei olnud isegi kuulnud, et selline ülihea projekt olemas on.“

„See päästis mu elu. Terapeudid ja juhtumikorraldajad suhtusid minusse kui inimesse murega.“

„Leidsin endale tööd. Olen vabanenud eestkostest.“

„Olen saanud palju abi. Mentaalselt olin raskes kohas ja projekti kaudu suunati mind saama vajalikku abi. Oldi vastutulelikud.“

Peamised arengukohad, ettepanekud

- Järjepidev tugi pärast teenuse lõppu
- Rohkem ja mitmekesisemaid tegevusi
- Laiem ligipääs spetsialistidele ja teraapiatele
- Personaalsem ja paindlikum korraldus
- Teavitustöö ja info liikumine
- Praktilised takistused igapäevaelus
- Riskikohad teenuse toimimises

Tsitaadid uuringus osalenud inimestelt

„Hindan seda abi , mis mulle pakutakse. Vajan tuge ja toetust ka edaspidi.“

„Tahaksin tihedamini kohtuda keskuse töötajatega, et tegeleda koos ühistegevustega.“

„Et info sellise teenuse olemasolust jõuaks rohkem abivajajateni. See, et info ISTE teenusemudelist minuni jõudis, oli pigem juhus.“

„Elan hajaasustuse piirkonnas ja kõikidele soovitud teenustele transpordi puudumise tõttu ei saa minna.“

„See oli raske kui toetajad vahetusid tihti, näiteks mitu erinevat psühholoogi vahetumine väikeste vahedega.“

„Mõned tegevused ei sobinud tervisepiirangute tõttu, kuid töötajad püüdsid leida alternatiive.“

Kati Kotsar
Peeter Peet
Viktooria Iljin

Sotsiaalkindlustusamet
ISTE projekti tiim

ISTE rakendamise edulood

- Saadeti kokku **76 edulugu.**
- Edulugudest 35 keskendusid meestele ja 41 naistele.
- **Abivajaduse keskmine skoor** oli 22,6 (võrdluseks: kõigi ISTE osalejate keskmine 22,2). Enim kajastati keskmise toetusvajadusega inimesi (51% edulugudest).
- Edulugudes kirjeldatud inimeste **keskmine vanus** oli 37 aastat (ISTE keskmine 38). Noorim kirjeldatud isik oli 20-aastane ja vanim 61-aastane. **Suurim vanuserühm** oli 21–29-aastased, kes moodustasid 33% kõigist edulugudes kajastatutest.
- **Keskmine teenusel oldud aeg** oli 36 kuud. Kõige lühemat aega teenust saanud isik oli olnud teenusel 11 kuud ning kõige kauem teenust saanud isik 69 kuud.
- Teenuste **keskmine maht** edulugudes kajastatud inimese kohta oli 387 tundi.

Kodutu aastaid – eluvõõrus ja tervisemured

Esmased sammud – sotsiaaltöötaja tugi ja dokumentide taotlemine

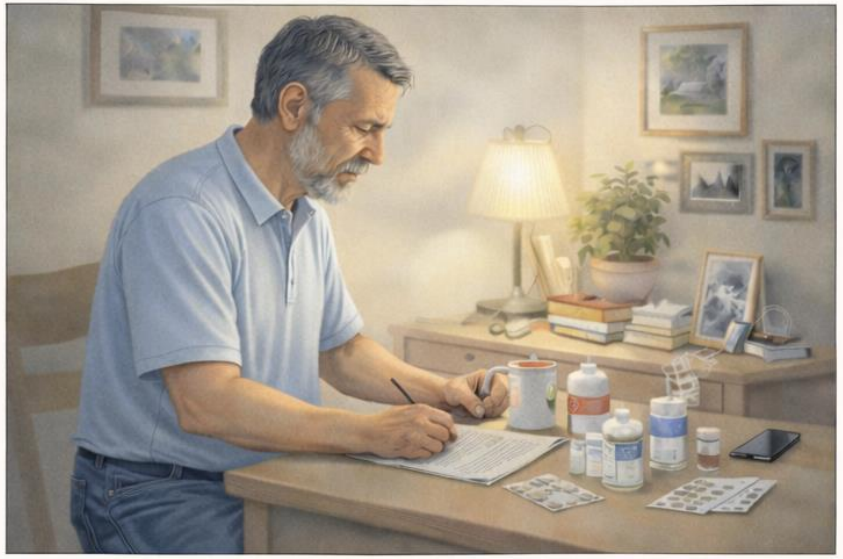

Uus elu sotsiaalpinnal, iseseisvuse ja terviseteadlikkuse kasv

Osaleb tegevustest, tunneb neist rõõmu

Mees

Vanusegrupp:
40-49. aastat

Teenusel olnud:
13-18 kuud

Kõrge toetusvajadus

Kodutu (oli)
Lähedased puuduvad

Ülekoormus ja üksildus

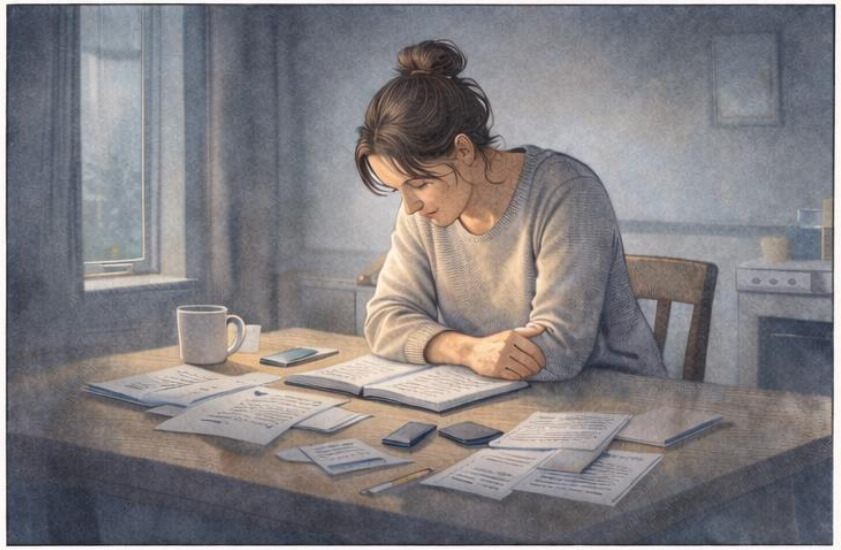

Tugi ja taastumine – nõustamine ja turvatunne

Suhete taastamine

Töö ja läbi selle stabiilsus

Naine

Vanusegrupp:
40-49. aastat

Teenusel olnud:
43-48 kuud

Keskmine toetusvajadus

Elas üksi,
lähedased olid eemal

Murdepunkt – lein ja vaimse tervise kokkuvarisemine

Depressiooni ja psühhoosi periood, suhted lähedastega halvenesid, kaotas töö, eestkostel

Naine

Vanusegrupp:
50-59. aastat

Madal toetusvajadus

Teenusel olnud:
43-48 kuud

Kaks tütart
Elab koos ühe tütrega.

Taastumise algus

Elu korrastumine- töö, selgus rahaasjades

Suhted lähedastega- usaldus ja hoolivus

Isoleerimine – korratu elu, tervise- ja hügieeniprobleemid

Usalduse tekkimine ja koostegutsemine

Stabiliseerumine – korrastatud elukeskkond, rutiin

Uus elu toetatud keskkonnas

Mees

Vanusegrupp:
30-39. aastat

Teenusel olnud:
7-12 kuud

Kõrge toetusvajadus

Elas üksi
Lähedased puudusid

Tea Varrak

Sotsiaalministeerium
Erihoolekande reformi juht

Erihoolekande reform

Tea Varrak
Erihoolekande reformi juht
25. märts 2026

SOTSIAALMINISTEERIUM

Miks muudatusi teeme?

Heaolu arengukava 2023- 2030:
Eesti on riik, kus inimesed on hoitud, ebavõrdsus ja vaesus väheneb ning toetatud on kõikide pikk ja kvaliteetne tööelu.

Erihoolekande reformi eesmärk

Arendada välja jätkusuutlikult korraldatud ja rahastatud erihoolekandeteenused täisealistele psüühilise erivajadusega inimestele, mis võimaldaks neil elada väärikat, võimalikult iseseisvat ning tegusat elu.

Selleks:

- Prognoosime - kes on tuleviku klient ja kas teenus vastab tema vajadusele?
- Kas suudame kodulähedast, piirkondlikku teenust pakkuda?
- Kas erihoolekannet vajava inimese elukaare vajadused on täidetud?
- Millele riigil raha jätkub ja palju vaja, et eesmärki täita?
- Kuidas saavad olema jagatud riigi, KOV ja erasektori rollid ja vastutus
- TERVIK ja erihoolekanne selles?
- Milliseid teiste riikide häid mudeleid ja õppetunde saame kasutada?
- Kuidas olla tulevikus innovaatiliste lahenduste pakkujad?

Kohtumised

Märksõnad:

- **Järjekorrad, hindamine ja õiged teenusele suunamise otsused**
  - Järjekordade läbipaistvus ja arusaadavus, tühjad teenuskohad ja nende täitmine. SKA arusaamatud sisemised protsessid
  - Hindamised ja suunamise otsused – hoiakud ja suunamisega seotud tegevused
  - Omaste toetus

  TO, EPIKoda jt kui SKA partnerid – ühiste lahenduste otsimine, regulaarsed infopäevad, ettepanekute arutelud, kirjadele vastamine
  - SKA piirkondade juhid ja konsultandid, nende abivalmidus
  - SKA nõustamine on olnud vajalik ja hea, koolitused on pakkunud tuge
- **Raha**
  - Teenuse hind ja rahaline kate
  - Oht teenuskohtade sulgemisele (ööpäevringne), ebakindlus uute kohtade loomisel
  - Koostöö erasektoriga
  - Voodikohtade arv tubades

  Personal
  - Teenust pakkuva personali profiilid, suhtarvud
  - Tegevusjuhendajate palkade erinevus konkureerivate töökohtadega ja voolavus
  - Motivatsioon ja väljaõpe – kompetentsi mudel ja õppekava ning ümberõpe, turundustegevus kooliõpilaste hulgas jne
- **KOV dega koostöö**
  - KOV võimalik rahaline toetus, tugiisik ja päevahoid - dubleerimine
  - Regionaalne kohtade täitmine – KOV loob kohad oma inimestele?

  Teenuseosutajate vastutus
  - Tulemuste hindamine (mõõdikud ja kvaliteedinõuded)
  - Aruandluse lihtsustamine
  - Teenuse killustatus ja tundide lugemine
- **Erinev suhtumine AS Hoolekandeteenused ja väike TO osas**

Teenuskohtade ja teenuse saajate arv aastate lõikes

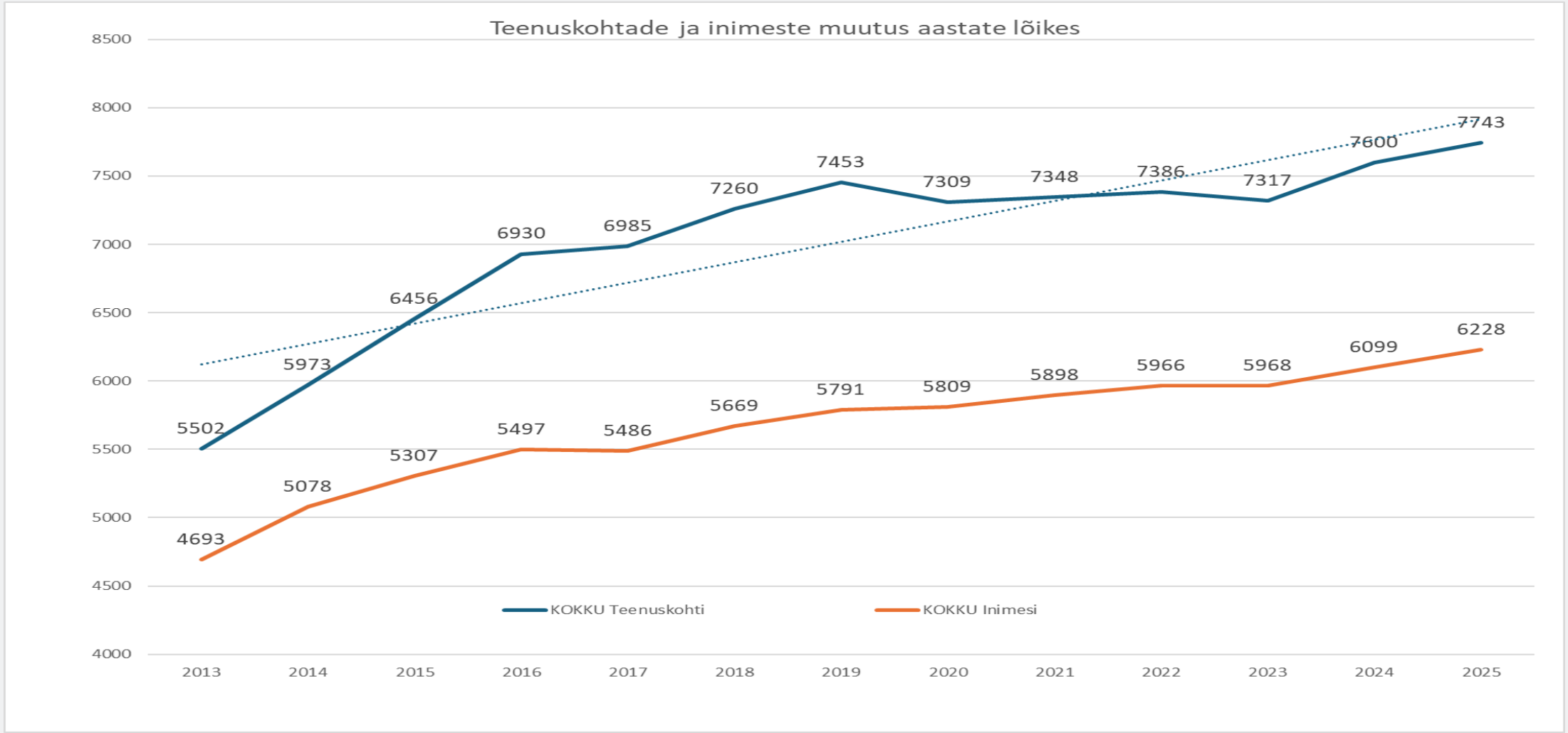

Sotsiaalkindlustusamet

Erihoolekande eelarve vs teenuskohtade arvu kasv

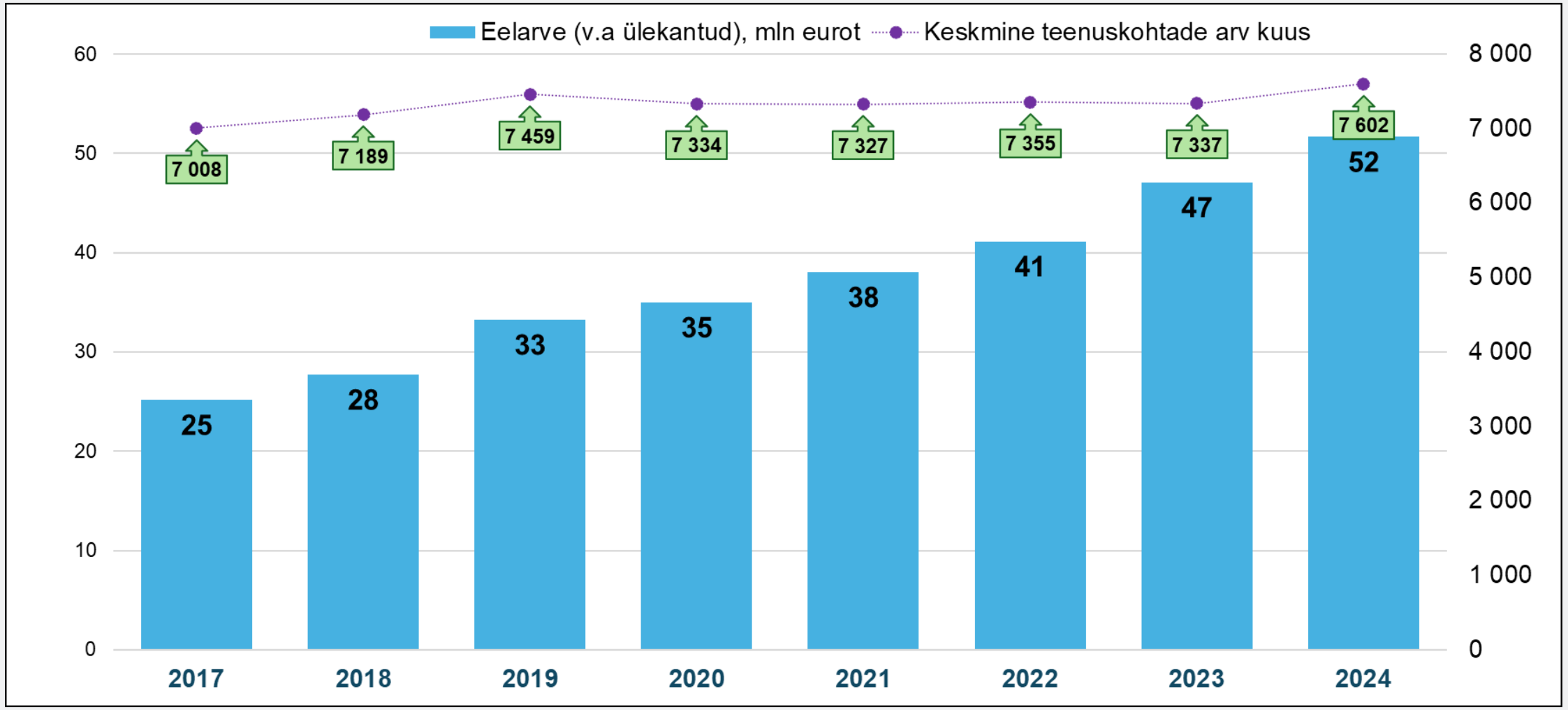

Sotsiaalkindlustusamet

Iga viies teenuse saaja on enam kui ühel teenusel

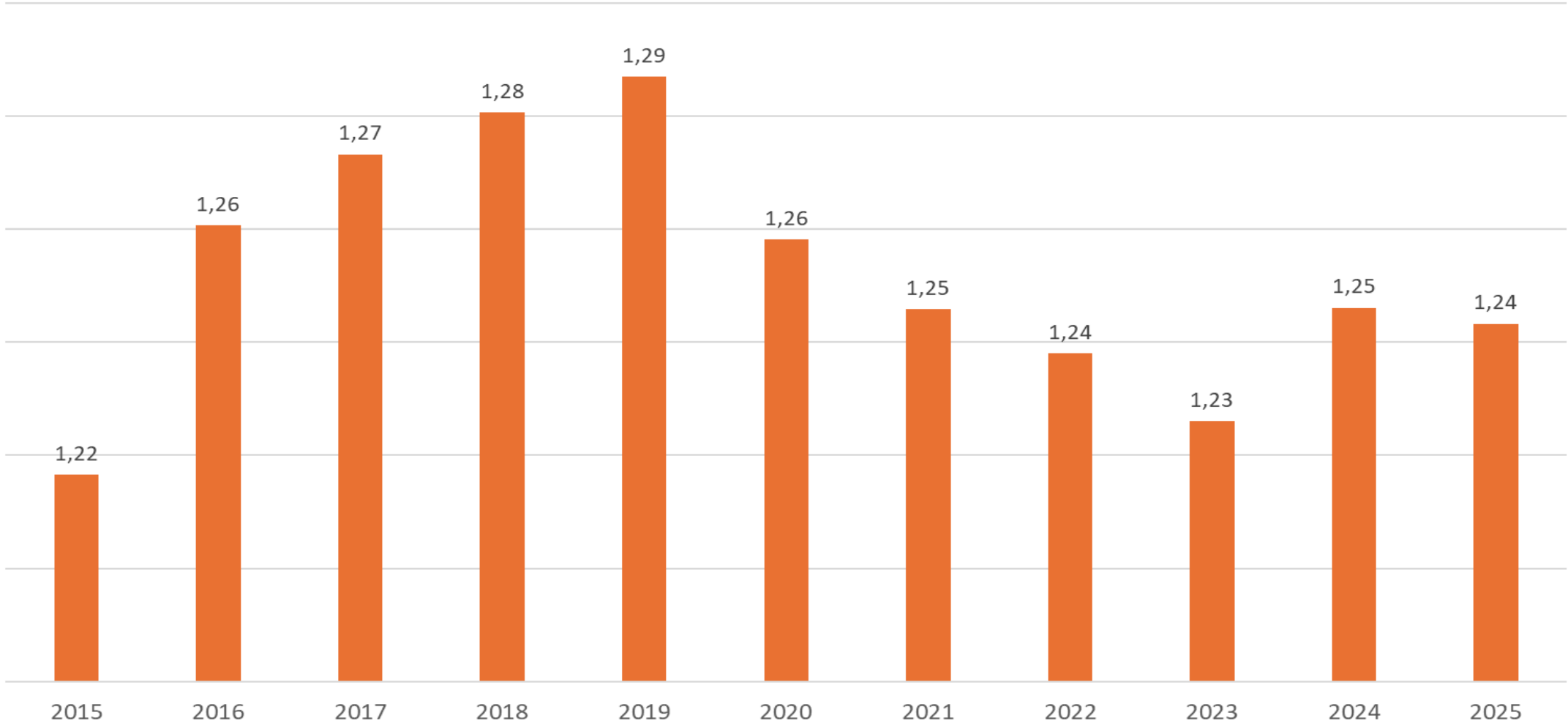

Sotsiaalkindlustusamet

Reformi ajakava 2026

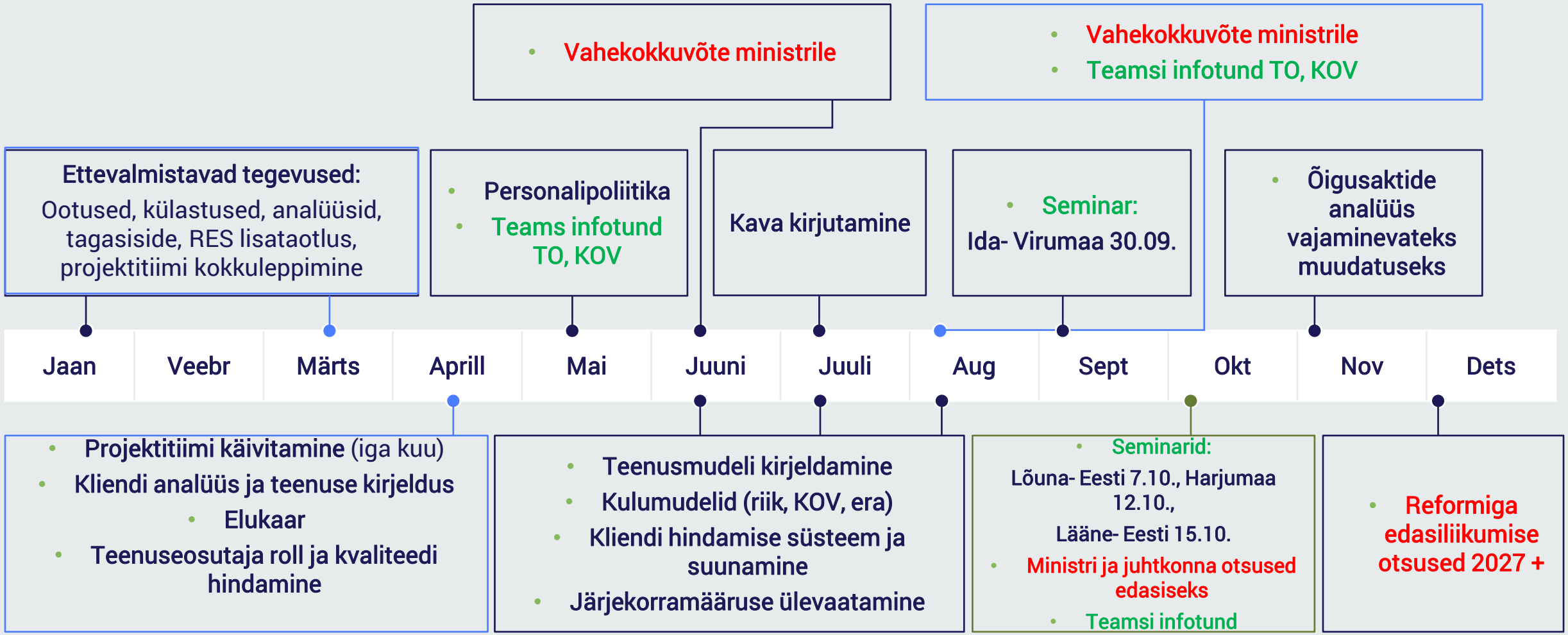

Reformi tiim

Tiimi põhiliikmed:

Juhib: SOM: Tea Varrak

- Teenuseosutajate liit: Tatjana Hanson
- EPIKODA: Kristi Kähar
- ELVL: Kädi Koppe
- AS Hoolekandeteenused: Liina Lanno
- SKA: Cärolyn- Angelika Liblik
- SOM: Maarika Tarum

Tiimiliikmete asendusliikmeid ei ole. Vastavalt teemale kutsutakse eksperdid, asjatundjad

Teeme maailma paremaks ka erihoolekande teenuse saajatele

tea.varrak@sm.ee

LÕUNA
Kuni 12.30.
Head isu!

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Tänud!

Head koduteed!